

GAZDASÁGI LAPOK

18. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Április 30.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsquai Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.
NYERS PONYVÁK || **GABONAZSÁKOK**
REPCZE BEHORDÁSHOZ || JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A legolcsóbb és feltétlenül **biztos ellenszere** a szőlő peronosporájának a **dr. Wagner Jenő és Emil** budapesti vegyészeti gyár által előállított

PRO VINO

mely a rézgáliczon kívül közömbösítésre és a tapadás előmozdítására szolgáló anyagokat is tartalmaz.

Üledéket nem képez! A perme ruganyosságánál fogva a szövetek növekedésével lépést tart! A „Pro Vino” por nem romlik s egyik évről a másikra eltartható!

ÁRA loco Budapest raktár:

50 kg.-os zsákokban kg.-kint 55 fillér.

10 és 5 „ „ „ 58 „

Aki szőlőgazdánk közül még nem használta ezt a szert, tessék **kicsinyben kísérletet tenni**, hogy a „Pro Vino” kiválóságáról személyesen meggyőződhessen! — A por megrendelhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

GRAEPEL HUGÓ

Betéti Társaság

Malomépítéset, Gép- és Rostalemezgyár
Marshall Sons & Co. Ltd. vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja

páratlan szab. lemeztörekrostáit

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglevő fateretbe illeszthető. **Tartósabb** minden más törekrostánál. **Magveszteséget kizár.** A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza.

Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900. KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban és versenyistállóban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Training-on nélkülözhetetlen.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak ezen védjeggyel való Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten VI., Király-utca 12. VI., Andrássy-ut 26.

Eladó birtokok:

Pest megyében, Budapesttől 2 $\frac{1}{2}$ órányira, kb. 1200 m. hold csinos belsőséggel, jó karban levő gazdasági épületekkel, termő erőben levő fekete homoktalajjal.

Heves megyében, 1 $\frac{1}{2}$ órányira Budapesttől, 1800 m. hold.

Nógrád megyében, kb. 900 m. hold, rendkívül csinos belsőséggel és egyéb jófekevesü és minőségű birtokok eladásra előjegyezve.

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő iroda

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt: **Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.** NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli **MUNKAERŐ.**

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre.	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnyomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — n.	295
Gazdasági levél. — Böllöny Dénes	296
A száritott tengerimoslók, mint tejelőtakarmány. — Dr. Zaitschek Arthur	296
A Köszegi-féle eke. — Horvát János	297
Egyszerű mezei hidak.	298
A csizók termeléséről. — Bászeli Elek	298
Uj borértékesítési terv. — Liptai Albert	298
Könyvismertetés A méhészet vezérfonala	299
Kérdések és feleletek	299
Kérdések: Mely állattenyésztési ágazatokra kártékony a méh? N. N. — Zabos- vagy arpasbükökony? F. B. — Herések pótlása. Egy kezdő gazda. — A Calabash-tök természetese. H. A.	
Feleletek: Bokázó csikók patkolása. Dr. Kukuljevic József. — Káldy Szücs János. — A járványos idő- és mellhártyalob elleni védőoltással kísérletezett-e valaki és mily eredménnyel? Dr. Kukuljevic József. — Káldy Szücs János. — Czélszerű-e az istállót egy szakaszba építeni? Káldy Szücs János. — Van-e hazánkban kenderkikészítő gyár? F. Z.	
Hírek	300
Aprók	302

SZEMLE.

(Gazdasági helyzet. — Parasztkongresszus Hajduszoboszlón. — Helytelen birtokpolitika. — Az automobil és a ló. — Az osztrák agrárpolitika és az argentinai bus. — Száj és körömfájás — Földgáz és kőszén Nyitrában. — A sacharin csempészet).

Ha visszapillantást vettünk e hó időjárására, mely ellen irtózatosan dühöngött az emberiség, kivált midőn a meleg kezdet után dermesztő hideg kapott lábra, mely 10 napi uralkodás után kormány pálezzáját ismét a nyári me egnek engedte át, akkor csak azt mondhatjuk, hogy normális volt az április t. i. szeszélyes a végtelékig skánikulai dörgést és villámlást, hó és fagy váltotta fel, ezt pedig tikkasztó forróság. Jellemző, hogy a piliscsabai barakokban a csúsvételőtti fagyos szelek folytán valami 10 vagy 11 katonának egyik füle (a melyiken nem feküdt) formálisan megfagyott!

Most már jó volt a egy pár kis csendes eső, mely lehűtené a forróságot, kivált a homokokon, melyek kiaszottak s a fejlődő rozsoknak nem képesek kellő tápot nyújtani — silányok is e vidéken — eltekintve az egér kártól. Hogy pedig egér van a homokban quantum satis azt bizonyítja egy házi asszony azon nyilatkozata, hogy egy egérfogóban egyszerre 6 darabot fogtak. Különben a termények állásáról szóló hírek igen divergáló s míg az Alföld alsó részéről jó tudósításokat kapunk, addig a Dunántul egy része és a Felvidék kecserege s míg az alsó Duna felé a sok csapadék miatt hangos panaszokra fakadnak,

addig a főváros körüli homokvidék és a Dunántul kiadó esők után eped. Májusba helyezzük bizalmunkat. Budapesten a kávéházak elé már kirakta János minden a Rivierát. Tehát nyaralunk. Irják, hogy: Nyitra és Bars megyék érintkezési vonalán márczius 17-ike óta nem volt semmi eső, csak egy pár mm. hó, tehát a talaj szomjuhozik. A tavasziak elég jók, ősziak középepek luczernákban nagy az egér kár, legelők kellő fejlődésben vannak.

A mult hét végén ugy a buza mint különösen a zab ára óriásilag emelkedett, persze most mikor már a gazda hambárjai kiürültek s a spekuláló kereskedők kezében vannak a meglevő készletek, felerik az árakat a miből ismét nincs haszna a termelőnek, míg egy másik üzérkedő csoport óriási veszteségekkel fog lemaradni a küzdőtérrel. Itt az ideje, hogy a gazdasági kongresszus a tőzsde rendszabályozását sürgősen követelje a törvényhozástól.

A jelenlegi árak, midőn e sorokat írjuk, a következők: buza 25'90; zab 22'50; rozs 19'90; ten-geri 13'40; októberre buza 22'30; zab 15'70; rozs 18'80.

Hajduszoboszlón husvétkor egy parasztkongresszust tartottak, melyben a törpebirtokosok s gazdasági munkások és kisbérlok panaszokdottak s jeremiádaiknak kivonata a következő: A nagyobb gazdák birtokuk nagy részét bérbeadják s nem elég, hogy óriási bért követelnek 60—70 koronát holdankint, de még azt is kikötik, hogy a nagy gazda saját szükségletére visszatartott 4—5 holdnyi szántóföldnek összes munkáját is ingyen végezze a szegény fehér rabszolga a bérlok. Így uzsoráskodik a gazdag polgár s semmittevésben éli napjait. Nem csoda ha a bérletre szorult nép a rossztermésű év után szökik, mert nincs betevő falatja s Amerikában keresi boldogulását vagy megsemmisülését. Ideje volna a földmunka uzsora ellen törvénnyel fellépni s a küszöbön levő gazdasági kongresszusnak egyik feladata lehetne törvényjavaslatot kidolgozni.

Németország népessége szaporodott egy millióval évente s valószínűleg jövőben is ily mértékben fog növekedni a lélekszám; már gondot okoz az államnak a sokadalom elhelyezése, mert hisz ma már 64 millió a Németbirodalom lakossága s gyarmatai nem igen bírnak felvő képességgel, így hát másfelé kell a rajokat kibocsájtani s legkivált Amerika azon ígért földje hová a legtöbb német vonul, de azért a földkereksége bármely országában is találkozhatunk letelepedet németekkel, kiknek élelmességét igazolja, hogy bármilyen viszonyok között is megállják helyüket. Mint a magyar mondja: a jég hátán is megélnék. S mit látunk nálunk? A kivándorlás nem csappant meg, noha a szaporodás %-os aránya sokkal kisebb mint a németországi, mi természetes is,

hisz az egy és két gyermekrendszernek, mely nálunk hegyen völgyön uralkodik, az természetes folyamánya. Pedig tehát a parcellázó bankok szaporodnak sőt meglevő régebbi pénzintézetek is felveszik ma már üzemkörükbé a parcellázást, így hát ez uton fényes üzleteket kötnék. Ideje volna, hogy már az állam is tenne valamit ebben a dologban és korlátozná ezen üzelmeket törvénnyel. Hová fog ez vezetni? Fogy sőt már már majdnem megszűnt a közép-birtok, de rohamosan szaporodik a kis és törpe-birtok; pedig hát szükségünk volna ám a közép-birtok szaporítására, mert a mezőgazdasági haladás zászlóját mindig ez vitte s viszi ma is előre s ennek példáján okulva belterjesebbé válik a kisebb birtokok üzeme is. A nagybirtok volna ugyan hivatva a vezérszerepre, de fájdalom a tőkeszegénység, konservatizmus stb. stb. miatt e feladat teljesítésére ez időszerint képtelen. De jó volna már egyszer a közép-birtokot is megmenteni a megsemmisüléstől s legalább is közép bérletekké alakítani a nagyobb bérbe adandó egyházi s egyéb birtokokat, nem pedig még mindig apró parcellákban kiadni, mert majd ugy járnak mint egyik bank a Dunántul, hogy 4 év alatt a parcellázásra szánt birtoknak alig 1/4 részét tudta máig eladni — hiányoztak a vevők. Tessék ebből levonni a következtetést.

Szaporodik az automobil, az autobus, s hogy a lovak alkalmazása, ergo a lótenyésztés is apad. Sok régi jó ménes megszűnt már, soknak állománya apad s nem egy szünőfélben van. Sok vidéken, hol azelőtt a kisemberek is tenyésztettek lovat, ma csak marhát nevelnek s ha épen lóra van szükségük hát inkább vesznek. Pedig hát lóratemett nemzetnek mondják a magyart. Tessék az automobil is hatalmasan megadóztatni, akkor majd kissé lassabb lesz szaporodása s a deficit csökkentésére ismét egygyel több alkalom nyílik. Miért dédelgetjük már megint ezt az ipart a gazdaság rovására?

Az osztrák birodalmi gyűlés képviselőházának felosztásával kapcsolatban a „Centralstelle“ kiáltványt intéz a választókhoz, melyben felhívja a választókat, hogy zárt sorokban vonuljanak az urnákhoz ezzel a jelszóval: „Törhetetlen ragaszkodás és kitartás vaskövetkezetességgel a Centralstelle agrárprogrammához“ Ebből kifolyólag követelik az osztrák agráriusok az argentinai husbehozatal megszüntetését, teljes letörését és kiirtását a szocziáldemokratáknak, a kik hangos ígéretek álczája alatt valósággal a földművesosztály letörését czélozzák, az ő tömegsztrájkjaik és mindenféle kifejtett terrorizmusok által a drágaság igazi megteremtői, a kiknek minden drága, a mit termel a földműves és minden olesó a mit előállít az ipar. Követelik továbbá az osztrák agráriusok, hogy a nagvtőke erkölcsstelen

PONYVA, ZSÁK, GÉPSZIJ

stb. szükségletünk beszerzése előtt

kérjünk mintát és árajánlatot a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.,

mert csak így győződhetünk meg az áru kiváló jó minőségéről és előnyös áráról.

spekulációinak, a mely a kisbirtokosok földjét a legolcsóbb áron magához ragadja, vége vetésék és megrendszabályoztassák a szociáldemokratákkal egy gyékényen áruoló felesleges közvetítő kereskedelem, a mely első sorban idézi elő az élelmiszerek megdrágulását. Erélyes és kitartó küzdelemre buzdít a Centralstelle a földmives osztály minden ellensége ellen. Megállapítja a Centralstelle, hogy a földmivesosztály nem kíván kiváltságokat, csak a jogegyenlőséget az ipar és a kereskedelmi osztályal s azt, hogy megfelelőleg az általános drágasági viszonyoknak, a földmivesosztály munkája, tőkebefektetés kellően honoráltassék.

Tehát az argentiniai hus kudarcot vallott, mert az olcsó husnak tényleg hig a leve s a mely asszony egyszer kísérletet tett vele többé nem kér belőle, miután akárhogy sütik-főzik, nem jó s ma már ingyen sem kell senkinek. Csak tenyészünk minél több marhát, ne adjuk el 2 hetes korában a borjukat, hanem neveljük fel 8—9 mázsás hizókká s akkor adjuk el őket; így lesz elég husa az osztráknak is nekünk is. A marhaárak stagnálnak, tehát magasak.

Dunántulról vesszük a hírt, hogy mások is azt a tapasztalatot szerezték a száj- és körömfájásnál, a mire egyik gazdasági levelünk írója rámutatott. t. i. hogy a nyugodtan hagyott és nem orvosolt állatok gyorsabban keresztül mennek a betegségen mint a gyógyszerekkel kinzottak s mint egy orvos ismerősünk véli, ez természetes is, mert azzal hogy a marhák pataközét kötéllel kidöngölik vagy szájukat érdes rongyokkal törölik ki, bizony alaposan hozzájárulnak a sebek mélyebbre hatolásához s így ezek behegedése tovább tart mintha nem is nyulunk hozzájuk. Azért az emberi beavatkozást ne hagyjuk egészen el, ugyanis igen czélszerű kiöblíteni a száj irrigátor segítségével valami jó fertőtlenítő oldattal és a pataközöket is desinficizálni oly módon, 3% creolin oldattal kifecskendezzük azokat egy kézi fecskendővel (füzfa puska) vagy a beteg körmű állatokat ily oldatba állítjuk. Tény az is, miszerint a mesterségesen fertőzött marha gyorsabban gyógyul és sok esetben csak a száj betegszik meg, a pata egészséges marad, így tehát nagyon is indokolt az összes marhaállományt azonnal beoltani amint egy betegünk van; de ezt már az is ajánlatossá teszi, hogy így sokkal előbb megy a bajon keresztül az egész marhaállomány s lesz újból használható. Minden óvintézkedés dacára is még mindig közel 2000 községben van száj- és körömfájás, de reméljük, hogy a nyár folyamán meg fog a járvány teljesen szünni, ha csak a bajt elhallgató gazdaközönség nem hiusítja meg forró óhajunkat, mert fájdalom vannak oly községek is melyekben több udvar inficizálva van, de azért nem jelentették ezideig a hatóságnál bejárványt, nehogy az egész falu elzárassék.

Egbe nyitramegyei község határában földgáz nyomaira bukkantak. Az érdekeltiségi körben mozgalom indult meg a forrás értékének megállapítására. A község elöljárósága egy szakbizottság kiküldését sürgeti a kormánynál, melynek feladata lesz a földgáz erejét és felhasználhatóságát megállapítani. Bravó! Csak aknázzuk ki a földben rejlő kincseket minél hasznosabban és siessünk e munkával, mert az idő pénz s naponta illanik el valami a földgázból, tehát az mindig kevesebb lesz, ha már egyszer kész a furt luk. Ne enquettezzünk, banquettezzünk soká — régi magyar szokás szerint — mint az Erdélyben feltárt gázoknál, hanem mielőbb munkára fel! S akkor jogosan kiálthatjuk, hogy: „Szerencse fel!”

Arról is értesülünk, hogy Nyitra és Bars megye sarkában végzett furások köszönre akadtak s

tekintettel arra, hogy Handlova és Privigye táján tényleg vannak is nagyobb kiterjedésű kőszéntelepek, kecsgett a remény, miszerint ezen újabb felfedezés a régebbivel összefüggésben levő nagy kőszénbányákra tehet szert Magyarország, mi igen is szükséges ma már midőn a folytonos erdőirtások következtében rohamosan fogy a tüzelőfa s szökik fel ára a magasba.

Saccharin csempészetről beszél ismét egy osztrák lap „Wochenschrift des Zentralvereines für Rübenzuckerindustrie” s többek között elmondja, hogy a saccharin csempészek egész ajánló leveleket adnak ki s hirdetik, miszerint e szerrel kakaót, (tehát csokoládét is) csukamájolajat, limonádét, szikvizet, liköröket, pezsgőt, különféle gyümölcs konserveket és izeket, süteményeket stb. lehet édesíteni, sőt borjavításra is használni. Mivel pedig mindez tiltva van az élelmiszer törvény szerint, tulajdonképpen bujtoztatás az ily felhívás a törvény megszegésére. Tehát ezek a jó madarak igen is szemtelenül járnak el, sokat mernek, mert nagy nyereséggel dolgoznak s ha rajta kaptatnak csak az enyhe törvény szerint lesznek némi pénzbüntetéssel sújtva, akár csak nálunk Magyarországon. Végül arra a conclusióra jut, hogy a meglévő törvények és szabályrendeletek ma már nem elégségesek és itt a legfőbb ideje, miszerint sulvosabban s elzárással is büntetessenek e csempészek. Teljesen osztrák laptársunk véleményét és a magyar répaczukorgyárak s így közvetve a répatermelők érdekében óhajtuk mi is a saccharin csempészet mielőbbi megszüntetését.

— n.

Gazdasági levél.

Kassa, 1911. április hó 26-án.

A változó időjárásu április ritkán mutatta be magát ilyen tomboló szeszélyességében, mint az idén. Igazi nyári meleg örökséggel léptünk át márcziusból áprilisba; oly mohón jött a meleg tél után, hogy a tavaszt egészen elnyelte bájjával s kellemességével együtt. A még márcziusban megkezdődött nyár április első napjaiban kánikulává lett s már 7—8 óra között 30—35 C° meleg volt a napon, árnyékban pedig egész nap 20 C° fokon felül. Sapka, bekecs lomtárba kerültek s azt hittük, hogy már csak néhány nap választ el fürdéstől a szabadban, mikor 5-én egyszerre és váratlanul ránk tört tomboló északi széllel a fürgeteg s pár óra alatt 0° alá szállt a hőmérséklet. Napokon keresztül, ha nem is vastag, de hórétet takarta a föld felszínét s tomboló orkán uralkodott. Éjjelre elült a hóvihár kiderült s lett 4—5 fokos hideg, úgy hogy az állóvizeket 2—3 centiméter jégréteg fedte, a talaj felszíne csonttá fagyott s nappal sem engedett fel, 5-ikétől 11-ikéig teljes téli képe volt vidékünknek, az emberek bundában jártak, ekék helyett szekerekbe fogtunk és hordtuk a trágyát vigan egész nap fagyos uttal, akárcsak tél közepén; 9-én a szél alább hagyott és 10-én a délibb fekvésű táblákon kinnal-bajjal tudtunk vetegetni. Egy teljes hetet veszítettünk el így, tehát a drága tavaszi vetési időből s még attól is tartottunk, hogy a fagy első vetéseinkben, főleg a sekélyen vetett lóhere vetéseinkben kárt tesz, mert a márczius 22—25-ike körül vetett magvaink már mind tejből voltak a nagy hidegek napjaiban. Szerencsére ezen félelmünk alaptalan volt, mert a ma már megint kánikulai megre vált időben a talaj felmelegedvén, a vetések szépen keletgetnek, bárha várjuk az esőt, mert ebben az egész hónapban nem volt részünk, leszámítva a pár milliméternyi hórétet. A különben is későn nyílt tavaszban egy hetet a téli rideg miatt vesztetelni kellvén, bizony megkéstünk tavaszi veté-

seinkkel s ha nem lesz esős, hűvös májusunk és nyárelőnk, fáradságos munkánkon nem lesz áldás az bizonyos, a rövid vegetáció miatt.

Talajmivelésünk a második tél óta igen nehéz. a talaj felszínéből minden csepp nedvességet kihuzott a fagy és szél, úgy hogy az olyan mint a szikla; kétszer-háromszor kell rugósboronázni, hengerezni, könnyű és nehéz boronálni, hogy megfelelő magágyat tudjunk teremteni a különösen kényes répának. E hó végére földben leszünk mindennel, csak jönne az áldásos, várvárt enyhe tavaszi eső!

Őszi vetéseink közül a korábban földbe került rozsok bár sokat szenvedtek az egerektől, mégis jól néznek ki, helyrejöttek, sőt sok helyen bujnak, úgy hogy az erős boronálás után hengerezni is kellend azokat. A búzák gyengébbek, úgy hogy ezekre már az első ráta chilisalétromot (katasztrális holdanként 20 kgrmot) ki is szórtuk s beboronálásukkor csakugyan portenger szállt fel a boronáló fogatok nyomán, de máris felüdültek nekünk tetszenek a búzák, pedig még esőnk nem volt az elszórás óta. A korán kelt árpákat megcsipdeste bizony a hideg, de már helyre jönnek a jó melegben. Gyümölcsfáink teljes virágdiszben állanak s ha valami rögtönzött áprilisi harmadik tél be nem következik, szép gyümölcstermésre van kilátásunk.

Rétjeink, legelőink a hidegre következett szárazságban nagyon lassan mozdulnak s még szerencse, hogy száraz takarmányunk van elég s állataink jó kondícióban vannak.

A száj- és körömfájás veszedelme mindegyre közelebb és közelebb lopózkodik hozzánk, már a szomszéd községben van, azt hiszem mire bevégeződik a tavaszi munka már nálunk is bekopogtat. Hogy pedig a száj- és körömfájás mily veszedelem nemcsak a hasított körmű igavonó jószágainkra, hanem és főleg tehenészetünkben azt megdöbbenően tapasztaljuk a botfalui híres pinzgau tehenészetből vásárolt 2500—3000 literes teheneinktől származó előhasu teheneinkben, a melyek alig adnak annyi tejet, a mennyi a a borjaik táplálására kell, pedig csak félidős vehemmel huzták át a vészt.

A télen sertéseink között uralkodott sertésvész nem elégelte meg kárttevő munkáját legszébb állataink dögtérre juttatásával, hanem még most is érezteti kártevéseit leellet koczáinknál. A legszebb koczáink időről ellenek ugyan, de pókhasu, nyomorék malaczkokat, a melyek fiadás után pár órával halomra hullanak. Úgy látszik a vész kitörésekor már vemhes koczáink szaporulata mind így fog elpusztulni.

Halastavaink utolsó kettőjét az ünnepek előtt lehalasztuk s a 10 dekás súlylial beeresztett pontyok 90 dekásakká váltak, melyekkel benépesítettük alsó tavainkat, míg a felsőbbe új ivadékokat bocsátottunk volna, ha... azok megdölgölve nem érkeznek vasutaink kiváló gondossága révén az ugrai tógazdaságból.

Ne csodálkozzék kedves Szerkesztő ur levelem rövidségén, de oly sok a munka és oly rossz a munkás, hogy alig volt időm ennyit is írni. Máskor majd többet.

Bölyny Dénes.

A száritott tengerimoslék, mint tejelő takarmány.

Irta: Dr. Zaitschek Arthur, kir. fővegyész.

A szeszadóra vonatkozó 1908 évi XXVIII. t. cz. 88. §-a szerint az ipari és mezőgazdasági szesz-földéktől évenként elvont kontigensért nyújtandó kártérítésben csak azok a szeszgyárosok részesülhetnek, akik az ott termelt szeszmoslékot vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak eladják. Ez okból igen sok szári-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

tott tengerimoslák, mely eddig kölföldi piacra jutott, hazánkban kerül eladásra. Ez indította a földművelésügyi miniszteriumot arra, hogy rendeletet intézen több állami gazdasághoz, hogy szárított tengeri moslakkal kísérletet végezzen. A debreczeni m. kir. gazdasági akadémia gazdaságában néhai *Balogh Sándor*, az állattenyésztés tanára végezte e kísérleteket, azok eredményét egy részletes tanulmányban a kísérleti közleményekben ismertette. Kísérletei oly értékesek, hogy azok eredményét a következőkben olvasóinkkal kivonatossan ismertetem.

Balogh két kísérletet végzett; az elsőben a moslákot finom buzakorpával, a másodikban napraforgópogácsával hasonlította össze. Két szakaszból álló kísérleteit a csoportos rendszer szerint végezte oly képen, hogy 12 darab friss fejőstehenet 6—6 darabból álló két csoportra osztott, ügyelve, hogy a fiatalabb és idősebb borjas, valamint a bővebben tejelő tehének mindkét csoportban egyenlő számmal legyenek, hogy a kísérlet kezdetén mindkét csoport összes tejhozama lehetőleg egyenlő legyen.

Az I. kísérletben mindkét csoport tehenei 1000 kg. élősulyra 130 kg. lúczernát fogyasztottak, abraktakarmányul pedig az egyik csoport 4 kg. szárított tengerimoslákot, a másik 4 kg. finom buzakorpát kapott. Az átmeneti időn kívül 18 napig tartó első kísérleti szakasz letelével a szintén 18 napos második szakaszban a moslákos csoport kapta a buzakorpát, a korpás csoport ellenben a 4 kg. moslákot. Ebben a második kísérleti szakaszban két tehén kiseltezése folytán csak öt-öt tehénből állott egy-egy tehéncsoport.

Végeredményben az I. kísérlet mindkét szakasza beigazolta, hogy a szárított tengerimoslák, mint tápdusabb takarmány, nagyobb tejhozamot eredményez, mint ugyanazon mennyiségű finom buzakorpa, a mennyiben a 18 nap összes tejhozama volt:

	A moslákos tehéneknél	A korpás tehéneknél	Többlet moslák javára
1-ső kísérleti szakasz	583.0	497.0	86.0
2-ik " "	467.5	440.5	27.0
Összesen:	1050.5	937.5	113.0

A 36 napig tartó kísérlet alatt tehát a szárított tengerimoslák összesen 113 liter tejtöbbletet eredményezett.

A tej zsirtartalma a kétféle abraktakarmány hatására nem mutatott figyelemre méltó eltérést, hanem az összes kísérleti szakaszokban teljes normális volt s átlagban 3.7—3.9% között ingadozott.

A tehének élősulya a kísérlet alatt nem változott lényegesen. Minthogy a tehének átlagos élősulya kerekén 500 kg. volt, egy tehenre 2 kg. moslák, illetőleg korpa jutott naponta s így az összes abrakfogyasztás következőképen alakult:

Az 1-ső kísérleti szakaszban
6 drb. tehén 18 napon á 2 kg. = 216 kg. tengerimoslák.
6 drb. tehén 18 " " 2 " = 216 kg. buza korpa.

A második kísérleti szakaszban
5 drb. tehén 18 napon á 2 kg. = 180 kg. tengerimoslák.
5 drb. tehén 18 napon á 2 kg. = 180 kg. buza korpa

A moslákos szakaszok tehenei összesen tehát 396 kg. tengerimoslákot, a korpás szakaszok tehenei 396 kg. buzakorpát fogyasztottak. A szálastakarmányt, mely mindenik csoportnál ugyanaz volt, számításán kívül hagyhatjuk. A finom buzakorpát helyben Debreczenben

vásárolta a gazdaság 1909. június hóban q-ként 13.70 koronáért, míg a szárított tengerimoslákot *Hirsch Ödön* kolozsvári cégtől szerezte be q-ként 13 K-ért ab Kolozsvár, mely árhoz még 3 korona vasúti fuvarbér járult s így a moslák q-ája 16 koronába került.

Ezek szerint:

a moslákos tehének abrakja	3.95 q. á 16.—	K=63.36	K-ba
a korpás tehének abrakja	396 q. á 13.70	K=54.25	K-ba
került, úgy hogy a kiadási többlet a szárított moslákéval		9.11	K.

volt. Ezzel szemben áll a moslákos tehének által termelt 113 liter tejtöbblet, melynek értéke literenként 20 fillérrel számítva 22.60 kor. ebből az összegből levonva a szeszmoslák ártöbbletét (22.060—9.11), a tengerimoslák javára 13.49 korona pénztöbblet marad fenn. Ezt az összeget a feletett 3.96 q tengerimoslákra (13.49—9.96) felosztva, egy q. ára 3.41 kor esik, melyhez hozzászámítva a 16 kor. beszerzési árat és fuvarát, szárított tengerimoslák q-ája 19.41 koronával értékesült a 13.80 koronás finom buzakorpával szemben. Természetesen rögtön megszünik a szárított moslák etetésének rendtartása, mihelyt, mint jelenleg, a buzakorpa ára alacsony 8—10 koronás korpaárak esetén már a moslák etetés lesz drágább a korpaetetésnél. A második kísérletben mindkét csoportból 1000 kg élősulyra alaptakarmányul 30 kg. zsombolyázott csalamádé, 6 kg. zabos bükköny, 10 kg. buzatórek és 40 kg. takarmányrépa szolgált, míg abrakul az egyik csoport 1.2 kg. napraforgópogácsát, a másik 7 kg. szárított moslákot kapott 1000 kg. élősulyra. Mind a kétféle takarmánnyal közelítőleg egyenlő szárazanyagot, emészthető fehérjét és keményítőértéket kaptak a tehének. Úgy az első, mint a második kísérleti szakasz az átmeneti időn kívül 16 napig tartott; a második kísérleti szakaszban az azelett olajpogácsát fogyasztó tehének szárított moslákot, a szárított moslákot fogyasztók olajpogácsát kaptak. Ebben a kísérletben is a második szakaszt csak 5—5 tehénnel folytatták, mert egy tehén megbetegedvén, a neki megfelelő tehénet a másik csoportból is ki kellett küszöbölni. A 16 nap tejhozam következő volt:

	Pogácsás	Moslákos	Többlet a moslákos tehéneknél
1-ső kísérleti szakasz	469.5	502.0	32.5
2-ik " "	402.5	444.5	42.0
Összesen	872.0	946.5	74.5

A moslák tehát előnyösebben hatott a tejelválasztásra, mint a napraforgómagpogácsa. A tej zsirtartalma úgy a moslák, mint a pogácsa hatására teljesen normális maradt s a tehének élősulya is csak lényegtelen változásokat mutatott.

Az elfogyasztott abraktakarmány és annak beszerzési árat a következő adatok tüntetik fel:

I-ső kísérleti szakasz.

Napraforgómagpogácsa	3510 kg.
élősulyra	(1000-re 1.2 kg.)
16 napon=	67.36 kg.
Szeszmoslák 3200 kg. élősulyra (1000-re 2.7 kg.)	
16 napon=	138.24 kg.

II-ik kísérleti szakasz.

Napraforgómagpogácsa	2715 kg.
élősulyra	(1000-re 1.2 kg.)
16 napon=	52.00 kg.
Szeszmoslák 2940 kg. élősulyra (1000-re 2.7 kg.)	
16 napon=	127.04 kg.

A q-ként vételár szállítással együtt mindkét takarmánynál 16 korona volt s eszerint belekerült:

67.36+52=	119.36 kg. napraforgópogácsa	19.10 kor.-ba,
138.24+127.04=	265.28 kg. szárított szeszmoslák	42.44 kor.-ba,
	vagyis a szeszmoslák több kerül	14.34 kor.-val,
	ennek fedezésére szolgál 74.5 l. tej á 20 fillér =	14.90 kor.
	fedezetlenül marad	8.44 kor.

Ezt az összeget elosztva az elfogyasztott 265.28 kg. moslakkal (8.44—265.28) száritott moslák q-ját még 3.18 kor. terheli, vagyis (16.00—3.18) 12.82 koronával értékesült a szeszmoslák q-ja a 16 koronás napraforgópogácsával szemben.

A moslákot a tehének olyan szívesen fogyasztották, mint a jó korpa- vagy daraféléket, úgy hogy az a fejős tehének táplálására igen alkalmas, fehérjedus takarmánynak bizonyult. A finom buzakorpával jóval hatásosabb volt, miért is magas 12—13 koronás korpaárak mellett 100 kg.-ként 13 koronát nagyon is megér és használata nagyon gazdaságos, ha a moslákot a fuvar meg nem drágítja. Ellenben 8—10 koronás buzakorpával vagy 16 koronás napraforgópogácsával már nem versenyezhet, mert e kitünő tehéntakarmánnyal szemben még 13 koronát sem ér meg.

A szárított moslákot, mely sertéstakarmányul, mint már más alkalommal láttuk,*) nem válik be, a megbeszéltek kísérletek alapján teljes joggal illeszthetjük a tehének takarmányozására hivatott takarmányok sorába, csak vajtermelés esetén kell, főleg nyári időben a vajzsirt lágyító hatására tekintettel lennünk, e hatását kemény vaj termelő takarmány egyidejű etetése segélyével könnyen ellensúlyozva. Természetes továbbá, hogy a szárított moslákra nézve nem adhatunk meg egy abszolút érvényes pénzértéket, hanem árat mindenkor a többi fehérjében gazdag takarmány piaci árához kell viszonyítani, hogy megállapíthassuk, mikor és mily árban gazdaságos a szárított moslák vásárlása. Minden körülmények között azonban azon takarmányok közé tartozik a szárított moslák, melyek kedvezően hatnak a tejelésre és melyekkel igen czélszerűen fedezhetjük a tehének nagy fehérjeszükségletét, úgy hogy ezzel a takarmánnyal friss és szárított állapotban még további beható tehénkísérleteket érdemes végezni.

A Kőszegi-féle eke.

A Kőszegi-féle eke dicsériádája közepette szabadjon nekem az alábbiakat ez ekét illetőleg megjegyezniem.

Az eke már jól dolgozik. Kifogástalan. Minden tekintetben bevált. Ezt mondja az elmélet — igaz, hogy a munkája nyomán, melyet *kísérletképen* végez. Nézzük azt tehát gazdasági nagy üzem szempontjából.

Ott hol a gőzekét használják, sohasem fogják használni. Hisz munkájának kvantitása aránytalanul kisebb mint a gőzekéé. A nagy gazdaságok tehát nem használhatják, mert keveset végez. Hacsak azt nem gondolja a feltaláló, meg a ki rá esküszik, hogy a kinek gőzekéje van, az Kőszegit is szerezzon be. De hát higgyék el mind a ketten, hogy a hol gőzekére van szükség, vagy a hol a nagytömeg végzése a fő, ott Kőszegit nem fognak használni. Semmi szüksége sincs a gazdasági nagyüzemnek az ásásra: ott szántani kell, még pedig *mennél többet* egy-egy nap.

A kisebb gazda, a közép birtokost értjük, elő-

* 1911. április 9-iki szám.

A LEGJOBB MAUTHNER ÖDÖN

cs. és Kir. udvari szállító magnagykereskedésében

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.

Az idej árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

MAGVAK

szőr is nem fektet be 28.000 koronát egy gépbe: talán annyiba kerül. Még kevesebbet sem. Már hogyan tegye azt meg? Hisz ez egy új befektetés volna. Mert csak nem gondolják Kőszegiék, hogy ökröt ne tartsunk, ha Kőszegizünk? És mi volna a száz másféle dologgal? Bizony csak olyan vehetne Kőszegit, kinek már gőzekére volna szüksége. És ha ezt nem hiszik a lelkes terjesztői, hát kérdezzék meg a gazdákat. Vagy ha nem, úgy várják meg, míg a pénzüket elvesztik. A gazdaság nem laboratórium; ott piszmogni nem lehet.

Nagyszerű az idea. De erre a munkára a gazdasági nagyüzemnek nincs szüksége — ha nem pótolja a meglévőt, a gőzekét. A középbirtokosnak meg azért sem kell, mert más igavonót kell mellette tartania s ekkora befektetés részben mindenesetre inaktív maradna neki. A gépeke vagy olcsó legyen, vagy nagy tömeget végezzen.

E mellett absolute semmi értelme sem volna annak, hogy könnyű földön használják. Itt a közönséges eke ugyan azt a munkát végzi olcsóbban. Tehát kötött földhöz kellene venni, könnyűbe nem? Kétségtelen; mert hisz itt munkája nem volna gazdaságos. De akkor jó volna ezt nem suba alatt tartani, hanem így hirdetni. És ha nem így van, be kell bizonyítani.

És a ki azt hiszi, hogy ezt a Kőszegi-féle ekét, ha csak egy tanár nem ül majd rajta, vagy egy gyáros, állandóan üzembelen lehet majd tartani az elméletileg kiszámított napi teljesítmény mellett, no az csalódik. És a ki azt hiszi, hogy az, a most elméletileg hirdetett napi maximális munkát el tudja végezni egy gazdasági gépész felügyelete mellett, hát az is nagyon csalódik.

A ki ezt mind nem hiszi el, tegye el ezt a kis közleményt és vegye elő majd egy pár év múltán; meglátja, kinek van igaza a kérdés egészét véve?

Kevesebb elragadtatást és fantáziát s több objektivitást! Ez csak az ügynek használna.

Budapest, 1911 április hó 19-én.

Horvát János.*)

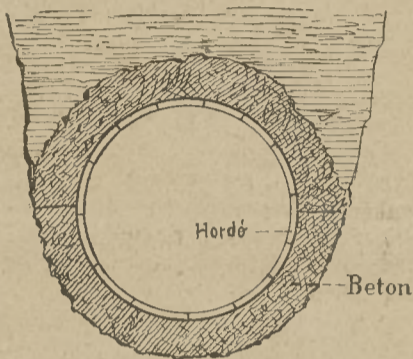
Egyszerű mezei hidak.

Ha árkokat akarunk áthidalni, legegyszerűbben betonsövek használatával érünk célba, azonban ezek a csövek meglehetősen drágák s néha messziről kell őket szállítani. Hogy a célzott olcsóbban érthessük el s mégis tartós hidakra tegyünk szert, következő eljárást ajánl egy német inspektor. Vegyünk olcsó puhafa hordókat (czement, hering, só stb. hordó) rakjuk ezeket az áthidalandó árokba, de megelőzőleg ássuk ki az árkot úgy, hogy a 15 centiméterrel szélesebb s mélyebb legyen, mint a hordó illetve méretei, azután egy 15 centiméter vastag betonréteget készítünk félkör alakban az árok fenekére (1 rész czement és 5 rész kavicsból) ebbe jó erősen belenyomjuk szorosan egymás mellé a hordókat. Midőn ezzel készen vagyunk felülől a hordókra ismét 15 centiméter vastag betonréteget rakunk, úgy hogy, mint a csatolt ábra mutatja, a beton körül fogja 15 centiméter vastagon a hordókat minden irányban. Engedjük a betont 3—4 napig száradni s azután kavics és földréteggel takarjuk be, hogy a terhes szekerek ne közvetlenül a betonon járjanak. Természetesen a hordók pár év alatt elrothadnak, azonban a beton megmarad és ugyszólván örökös hidat képez.

*) Nem azonos a sörnyei munkatársunkkal. Szerk.

A czirok termeléséről.

A legutóbbi kedvezőtlen üzletek folytán csaknem évről-évre felvetődik azon kérdés, miszerint kifizeti-e magát a czirok termelése, vagy nem? Szerény véleményem szerint csak az lehet a válasz, hogy olyan gazdánál, a kik a czirokszákált nem nyersen, hanem mint czirokseprőt értékesítik, azoknak a növénytermelésnek ezen ága igen szép anyagi hasznot hoz. Szám-talan példára tudnék reámutatni, de nem akarom evvel a t. olvasót untatni, a miért is a sok közül csak egy példát hozok fel. Ugyanis Temes-megye Mercezifalva községnek derék birája mult évben a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület vezetőségének rábeszélésére 2 kat. holdon czirokokot termelt, termését azonban nem nyersen adta el, hanem seprővé feldolgozta, mely két kat. hold bevallása szerint körülbelül 600 koronát jövedelmezett neki így tisztán. Termése

25-ik ábra. A mezei hid keresztmetszete.

czirokszákálban a két kat. holdon 13 q. volt, tehát egy jó, közepes termés ezen 13 q. czirokszákálból 3000 (háromezer) darab 1-es és 0-lás, valamint 200 darab ruhaseprőt kötött, az 1-es számú darabonként 38 fillérjével, a 0-lás számú meg darabonként 34 fillérjével értékesítette stb. Ehhez a példához több hasonlót is tudnék felemlíteni, mivel a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület vezetőségének agitálása folytán a megyei gazdák csaknem kivétel nélkül mind seprőnek dolgozzák fel a czirokszákál termésüket és úgy értékesítik azután azt, de nemcsak a kis-

26-ik ábra. A mezei hid hosszmetzete.

gazdák, hanem a kisebb középbirtokosok is. Ugyanis a tél folyamán ilyen hasznosan foglalkoztatják állandó cselédeiket, ez annyival inkább nem ütközik nehézségekbe, mert ehhez költséges berendezésre nincs szükség s a felkarolást érdemlő háziipar segítségével válik tulajdonképpen a cziroktermelés jövedelmezővé, mint a hogy azt már kifejtettem. Az a nagyszámu kész czirokseprő, a mit külföldről behoznak és a melyért nem megvetendő pénz vándorol ki hazánkból, nagy nemzetgazdasági veszteségnek tekinthető, és ennek még gátat vetni csakis az esetelt módon volna lehetséges.

A fentiekből kifolyólag egyben nem lesz éppen érdektelen a czirok helyes termeléséről is itt a lapok hasábjain röviden megemlékezni. A ki czirokokat akar termelni, annak csakis azt ajánlhatom, hogy olasz czirokokat termeljen, evvel azonban nem akarom azt állítani, hogy a czirok többi fajtája nem sokat ér, csak azt, hogy a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület huszárréti kísérleti telepén ezen mag vállott eddig be a legjobb-

ban. Sőt azt sem vonom kétségbe, a mint azt igen sokan állítják, hogy az eredeti utántermelt olasz mag az eredetinél is jobb lenne. A czirok 45—50 cm. sortávolság mellett vethető, azonban ezen sortávolság zsinórmértékül ne szolgáljon, mivel a cziroknál éppen úgy, mint egyéb kapásnövényeknél kísérletek után kell a helyi viszonyoknak megfelelően a helyes sortávolságot megállapítani. Egyben azonban megjegyzem, hogy a cziroknak fogatos megművelése csakis a szélesebb sortávolságok mellett lehetséges. A mai tuldrága kézierő megfizethetlen és arra való tekintettel, hogy sokszor a legérzékenyebb áldozatok árán sem lehet, legalább is nem akkor, a midőn erre a legégetőbb szükség volna napszamosokat kapni, a czirokokot fogatosan lehet csak kapálni.

Mihelyt a czirok kikelt, azt azonnal meg kell fogasolni, mivel a korai mivélés a czirok fejlődésére is igen előnyös, dacára annak, hogy a gazdák legnagyobb része igen huzódozik ezen eljárástól. De csakis azért, hogy részben kapálást helyettesítő fogasolástól, mivel attól félnek, hogy a borona a cziroknak igen sok kárt tesz, már pedig attól ugyancsak nem kell tartani, hogy a borona fogai kárt tesznek, mert ha ki is szaggatnak egy-egy szárat, az mit sem tesz. A midőn már a czirok megerősödött, azonnal fogatos kapálásban kell részesíteni, mely kapálás után, ha nem bántja semmiféle rovar ellenség, meg kell azt egyeztetni is. Az egyeztetés után annyiszor kapáljuk a czirokat, a hányszor az szükségesnek látszik; így minden nagyobb eső után, mikor már a talaj kellőképp megszikkadt, valamint akkor, ha gyomosodik, illetve gondunk legyen arra, hogy a talaj a czirok fejlődésének ideje alatt állandóan porhanyó és gyomoktól mentes legyen.

A czirok későbbi nevelésénél annak fattyuhajtásait okvetlenül távolítsuk el, mivel ezek csak a czirok tápnedvét vonják el s ha ezen fattyuhajtások fel is kusznak, köszönet nincs bennük, mivel termésük rendszerint nincsen, mert rendszeren beérni nem tudnak.

Végül, a mi a czirok aratását illeti, azt akkor kell vágni, a midőn annak már magja vörösbarna és kemény s szakála viaszsárga színű. Behordás után a czirokszákálak a nyak alatt mintegy 20 centiméternyire levágandók és szelős helyen megszáradás végett állványokra kévevastagságban felhalmozandók. A czirokszárak, mivel igen kevés tápértékkel bírnak, tüzelesre vagy pedig kifutókban alomnak használhatók fel.

Ha a czirokszákál kellően megszáradt, akkor a magot fakard segítségével lefejtjük róla és magtárba helyezük. A czirokszákált pedig, ha még nem lenne eléggé száraz, vékonyan elterítve, tovább szárogatjuk, nehogy megfűlledjen és megpenészedjék. Az óvatosan, teljesen kiszáradt és válogatott t szta czirokszákált azután feldolgozásig kis kévékbe kötve tartjuk el.

Végül még megjegyzem, hogy a kicsépellt czirokmagot azonnal rostáltassuk meg, mert ellenkező esetben az a nyirkos polyvában nehezen fog megszáradni, hanem annál könnyebben fog felmelegedni és azután megfűlledni.

Bászél Elek.

Új borértékesítési terv.

A mióta a hazai szőlők szinte teljesen fel vannak már újítva és igen nagyterjedelmű új telepítések is jöttek létre, különösen a homoki vidékeken, a szőlősgazdatársadalomnak, annak országos képviselőinek és főként a kormánynak állandó gondot okozott az a kérdés, hogy a már nagyra felszaporodott bornak értékesítése haszonnal miként volna biztosítható.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép } esővei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszánó gépeket minden más versenygátmány fölé helyezte.

Uezérképviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52g.

Több ízben történtek ez irányban kezdeményezések úgy a kormány mint a társadalom részéről, ezek azonban eddig — sajnos — eredményre nem vezettek; nem vezettek pedig azért, mert az akció sohasem volt igazán egységes, együttes. A kormány intenczióit nem értette meg teljesen a társadalom, illetőleg a mi sokkal nagyobb baj volt, a társadalom többnyire minden intézkedést: kezdeményezést, áldozatkészséget a kormánytól várt és maga erejével igen kevéssel akart hozzájárulni.

Most végre oly terv merült fel, a mely azzal a reménnyel biztat, hogy ezt a fölötté nehéz kérdést mégis sikerül megoldani. Oly országos borértékesítő vállalat létesítését kezdeményezték az ország legnagyobb termelői, borértékesítő szervezeteinek a vezetői és valamennyi képviselői, a mely a termelő társadalom által kifejtendő bel- és külföldi akciókat a leggyorsabb kapcsolatba hozza a kormánynak borközpontjakkal létesítésére irányuló, már a kivitel stádiumában levő tervével.

Márczius hó 23-án gyűltek össze az OMGE. székházában értekezletre az érdekeltek és kimondták, hogy „Magyar Bortermelők és Borértékesítő Szövetkezet Országos Központja” címmel az ország fővárosában, Budapesten egy oly intézményt létesítenek, a melynek főhivatása volna nagytermésű években a súlyos helyzetben levő borvidékek gazdáit a kényszereladásoktól megóvni, a termésfelesleget felvenni értékesíteni és a termelőknek kellő hitelt nyújtani. Ezt a célját főként az állam által az ország különböző borvidékein létesítendő közraktárak segítségével akarja elérni, a melyek a bor hitelképességét biztosítják.

Ez a központi szervezet a következő feladatok megoldására vállalkozik:

1. A ma teljesen organizálatlan piacnak szervezésére. E célból összetömöríteni akarja az erőket; elsősorban a már létező és megfelelő eredménytel működő pincészövetkezeteket és termelői borértékesítő társaságokat, valamint a a jelentékenyebb termelőket egy országos érdekszövetségbe összefoglalni, a mely így jelentékeny tökélet, munkaerőt szaktudást vinne a küzdelembe és a melynek legsürgősebb feladata volna, hogy olyan borvidékeket, a hol egyes nagytermésű években árutorlódás és így árdevalváció szokott előállni, egy értékesítő szervezetet létesítene, ha a kellő termelői érdekeltség megvan hozzá. Ezeknek létesítését a központ nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is támogatná. Mert hiába vannak az ország több vidékén borértékesítő intézmények, megfelelő felvevőképeséggel; mindaddig míg más borvidékeken kényszereladások fordulnak elő, a helyzet nem javulhat. Azért akar a központ mindenütt szövetkezetet állítani, a hol ma ilyen még nincs és a hol arra az árak szabályozása céljából szükség van.

2. A második fontos feladata volna a központnak a borfogyasztás népszerűsítése. Ennek legfőbb feltétele, hogy a súlyos és igazságtalan boritaladó leszállították, a mire egész erejével törekednie kell az intézménynek; továbbá Budapesten egy nagyobb értékesítő központot állít fel, a mely az összes borvidékek borait propagálná és azok értékesítését egyesült erővel előmozdítaná; nemkülönbön borvásárokat és borkóstolókat rendezne, főként bort nem termelő vidékeken; az ország fővárosában, a melynek borfogyasztása ma nagyon csekély, városközi borpince felállítását sürgetné és segítené elő számottevő borkészletével, mely intézmény alkal-

mas volna arra, hogy a vendéglősök között egészséges versenyt támaszson a jobbminőségű borok forgalombahozatala tekintetében.

3. Központi szervét szoros kapcsolatba hozza a kormány által felállítandó borközpontokkal olyformán, hogy a termelők által, különösen nagytermésű években, nem értékesíthető borfelesleget felveszi, beszállítja a közraktárakba, megfelelő hitelt nyújt a gazdáknak és boraik értékesítéséről is gondoskodik.

4. Jelentős feladatának ismeri végül a vámkülföldi borkivitelnek szervezését, illetőleg annak újból megteremtését is. Elsősorban figyelembe veszi Németországot, legjobb vámkülföldi piacunkat, itt megfelelő nagyméretű pincészetet létesít, még pedig a német borkereskedelem segítségével. Ez a pincészet detail árusítással nem foglalkoznék, hanem a német borkereskedelemnek adna el nagyban bort. Az olasz, francia és spanyol borok által támasztott versenyben azonban csak úgy állhatunk helyet, ha már a termelésnél is figyelemmel vagyunk a fogyasztó állam igényeire, tehát az ország közönsége szájaizének megfelelő bort kell produkálnunk és az uralkodó árakkal lépést tartanunk. Ezt kivinni csak az összes borvidékek országos szövetsége képes, anyagi erejével és sokoldalú borkészletével, de szakértelmével is.

Ugyanígy pincészetet felállítana természetesen a központ Bécsben is, mert hiszen Ausztria legnagyobb felvevőképeségű piacunk.

Ezek volnának tehát legfőbb feladatai ennek az országos borértékesítő központnak, a melyet a kezdeményezők részvénytársasági alapon két millió kor. alaptőkével szándékoznak létesíteni.

Mi bizunk ennek létrejöttében, mert erre feltétlen szükség van. A helyzet, a körülmények is mindenképpen kedveznek megalakításának. Nemcsak az a tény szolgál előnyére, hogy ma — két kistermésű év után — csendes időt élünk, a mikor a szervező és alkotó munkára időnk és nyugaltságunk van, hanem főként az a kétségtelenül megállapítható jelenség is előtérbe tolja ily országos szerv felállításának létjogosultságát, mert úgy a kormány mint a termelőtársadalom szinte egyidőben felismerték a helyzet változásának: a borkérdés végleges megoldásának a szükségességét, akcióba léptek és maradó jelentőségű intézményeket akarnak létesíteni.

Ily komoly akarat mellett sikerülnie is kell ennek a vállalkozásnak, a mi a magyar szőlőgazdaság jövője szempontjából fölötté kívánatos volna.

Liptai Albert.

KÖNYVISMERTETÉS.

A méhészet vezérfonala. Irta dr. Rodiczky Jenő. 33 ábrával ellátott mű, ára 50 fillér. A Köztelek olcsókönyvtárának kiadása. Dr. Rodiczky Jenő nemcsak a hazai, de a külföldi irodalomnak is sok és jó művet szolgáltatott. Sokoldalúságát mindenfelé bámulják. Most egy dióhéjba összefoglalt, de egyszersmind a méhészet részleteire kiterjedő művet irt, melylyel ismét gazdagította a mi szakirodalmunkat. Feleslegesnek tartjuk a mű részleteit per longum et latum tárgyalni, hiszen a szerző alaposága magában véve is már garancia arra, hogy az jó legyen. Persze a méhészet, mely egy szaktudomány, melyet az ő nagy tudásának tárházából kikerülő eszmék egy vaskos kötetű alakítottak volna, az előttünk fekvőnél a kötött marschroutea

ezt még nem engedte. Hiszen a könyv címe a „méhészet vezérfonala” mutatja, hogy az a kezdőknek iratott és bizony egy vezérfonal követelményeinek szerző derekasan meg is felelt. A művet melegen ajánljuk a méhészettel foglalkozóknak és minden gazdáinknak.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Mely állattenyésztési ágazatokra kártékony a méh?

Kérem velünk e lapok hasábjain tudatni, valjon kártékony-e a méh valamely állattenyésztési ágra, mert némelyek állítólag ez okból nem tenyésztenek méheket.

N. N.

Kérdés. Zabos- vagy árpásbüköny?

A zabos- vagy az árpásbüköny jobb-e mint takarmány? s mi az egyik és mi a másik előnye vagy hátránya?

F. B.

Kérdés. Herések pótlása.

Az idén fagy és egérkár következtében a herét, luczernát, baltaczimet sok helyen ki kell szántani, de e takarmányok pótlásáról is kell gondoskodni s ezért bátorodom tapasztalt gazdátársaimat felkérni, miszerint e b. lapok hasábjain tudatnák miként eszközöljem ezt?

Egy kezdő gazda.

Kérdés. A Calabash-tök termesztése.

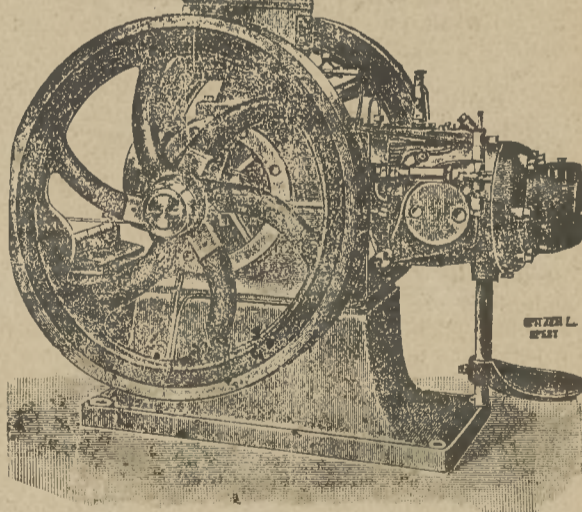
Angliai tartozkodásom alkalmával igen megtetszettek nékem a Calabash-tökből készült angol pipák. Nem bocsátkozom mint dohányos, illetve pipázó azok előnyeire a gyökérpipa felett, ki, de úgy vélem. igen jó volna ezen termény feldolgozását téli háziiparok programjába felvenni, annál is inkább, mert a Calabash angol pipák, bár Angliában szép kiállításban csak 5—6 Shillingbe kerülnek, nálunk csak mintegy 20—24 koronáért kaphatók. A kérdés, természetesen már nálunk ezen afrikai disztököt, és ha igen, sikerült-e a Calabash-t nálunk meghonosítani? Hol kaphatnék vető magot.

H. A.

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

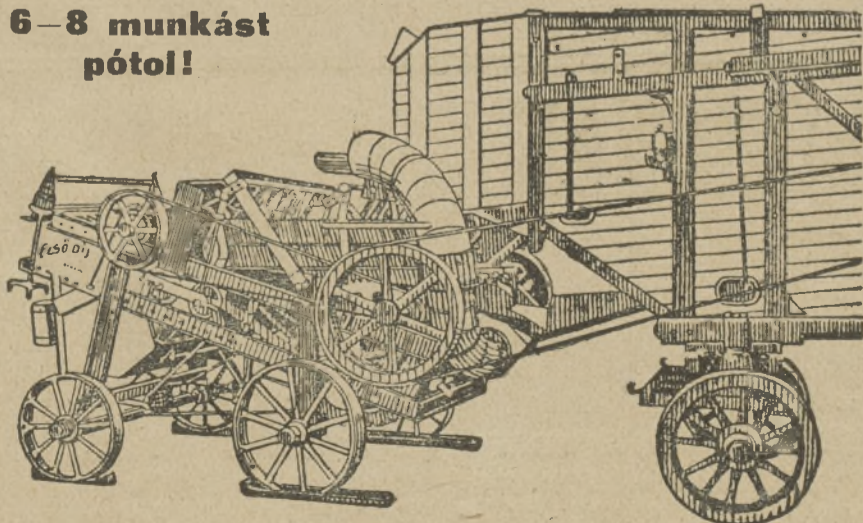
szabó
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA cégénél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.

Sürgönyözim : SZABÓÉK. Telefon : 76—48
132—50.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

6—8 munkást pótol!

WELGER-féle szabáldalmazott
szalmapréselevátor (kazalozó)

az egyedüli, mely minden emberi segítség nélkül teljesen önműködően kötöz is. — Bálok nagysága szabályozható!

Alkalmazható minden gyártmányú cséplőhöz, anélkül, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé.

Elpusztíthatatlan tartósságú, feltétlenül megbízható, háládatos szerszám. Kizárólagos gyártója és egyedüli elárúsítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 19. Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

Felelet. *Bokázó csikók patkolása* című kérdésre.

Mindenekelőtt tisztába kell jönni azzal, mi a bokázás előidéző oka? Mert nemcsak a hibás végtágu ló bokázik, hanem a hibás járásnak más oka is lehet, így gyengeség, tulságos kifárasztás, vigyázatlan hajtás, végül rossz patkolás, főleg ha a patkó nagyon nehéz és bő.

A bokázó csikót jól kell tartani; patkója legyen könnyű; ha nehéz munkát nem végez s puha talajon dolgozik, akkor legcélszerűbb a félhold alakú patkó, ha azonban erős patkolás kell, akkor a patát lehetőleg kicsinyre kell fagyni, anélkül azonban, hogy a szarutok tulságosan gyöngittessék. A patkónak a külső szára legyen olyan, mint a közönséges patkóé, belső szára az elülső lukaktól kezdve mindinkább keskenyebb és vastagabb, széle rézsutosan felülről és kívülről be és lefelé lejtős, nehogy a bokázó részen a hordozó szélen kiálljon, hanem inkább 2—3^{mm}-nyire beljebb. A szarutok szélét gömbölyűre és simára kell reszelni, hogy a lábát ne sértse. A bokázás helyére szeget se szabad verni. Ilyen patkó akkor felel meg, ha a bokázás helye az oldalon a saroktáján van. Ha a patkóra sarok is kell, akkor illet csak a külső szárra szabad tenni, a belső szárat olyan vastagra kell hagyni, hogy a láb állása ferde ne legyen. A fok és oldalfallal bokázó ló patkójának a külső szélét rézsutosan lefelé kell irányítani és simára reszelni.

Ha mindez nem segít, akkor a sértett lábat védeni kell gummi, nemez vagy bőr alkalmazásával, melyet szijakkal a csüd fölé, a szárcsont alsó végére kell erősíteni, csattal kifelé.

Dr. Kukuljevic József.

2. A bokázó lovat vagy csikót úgy szokás vasalni, hogy a pata belső oldalán a patkónak nem hagyunk sarkot, kiemelkedést és a patkó is simára lereszelendő ezen az oldalán és befelé rézsutosan álljon, illetve a köröm szélénél kiljebb ne (hanem kissé, 1—2 milliméterrel beljebb) álljon. Szükséges továbbá a bőr, vagy egyéb erős-kelméből bokavédőt is alkalmazni azon csüdre, mely a sérülésnek ki van téve. Elengedhetetlen kellék az is, hogy a paták minden hónapban át legyenek vasalva s a köröm és patatalp gondosan megfaragva, tisztítva, hogy túl ne nőjön, a mely a ló botlását, sőt sántaságot is idézhet elő. A ló patájának ápolása egy külön mesterség lévén s miután használhatósága tisztán patájától, végtagjaitól van függővé téve, nagy gondot fordítsunk rá. Minden este munka után kimosandó zsiradékkal bekenendő. Csak így lehet kifogástalan vasalást végezni rajta s használhatjuk akadály nélkül.

Káldy Szücs János.

Felelet. *A járványos tüdő- és mellhártyalob elleni védőoltással kísérletezett-e valaki és mily eredménnyel?* című kérdésre.

A rendelkezésemre álló magyar irodalomban ilyenmü kísérletek leírását nem találtam. A „Süddeutsche Landwirtschaftliche Tierzucht“ azonban felemlíti, hogy Németországban (Wallenburg) egyik nagyobb gazdaságában a járvány a védőoltás után teljesen megszűnt.

Az oltást polyvalens tüdőlob szérummal a születés után lehetőleg közvetlenül végezték. Lovaknál, illetve csikóknál 20 km., borjúknál 10 km., bárányoknál 5 km. oltványokat fecskendeztek be. Borjúknál a 10 km. csak a születés után közvetlenül elégséges; idősebb (már nem szopós) borjúknál 20 km. szükséges. Az oltóanyag mennyiségét redukálni nem szabad, mert az eredmény a leszállítás által kétséssé vá-

lik. A cikkiró ezenfelül még azt is ajánlja, hogy az állatok egyidejűleg még csiramentes kivonattal is oltassanak,

Kranzban dr. Pommrich kísérletezett tüdőlob elleni oltásokkal. Két 60 és 10 darabból álló lóállományt kezelte. A betegeknek gyógybeoltásokat alkalmazott, a gyanusakat külön istállóban szorgos megfigyelés alá vetette. Az oltás foganatosítása óta újabb megbetegedés nem fordult elő. A betegek meggyógyultak s 8 hónapi megfigyelési idő alatt semmiféle utóbaj sem mutatkozott. Az állatok értéke sem csökkent.

Kreuznochban dr. Vogel állatorvos 12 darabból álló állományban kísérletezett a *Lorenz*-féle szérummal. Oltás előtt 5 beteg ló közül 3 elhullott, 4 oltott beteg ló meggyógyult, 2 darab ló, mely 50—55 km. szérummal immunizálva lett, egészséges maradt, noha a fertőzés eshetőségei igen nagyok voltak. A gyógyadag 150—245 km. között ingadozott, vagyis az esetek súlyossága szerint több-kevesebb oltásra volt szükség.

Oltás előtt hetekig kreosotkezelésben részesültek a betegek, de ez a kezelés sem gyógyulásra nem vezetett, sem a fertőzést nem akadályozta meg.*)

Dr. Kukuljevic József.

2. Jóllehet s megengedem, hogy a „fertőző tüdőlob“ elleni szérummal történt injekció eredményeket is mutatott fel, mint Fehér szerkesztő által eszközölt oltásoknál is, de hogy a siker a szérum hatásától áll-e elő, ebben már Tamás vagyok. Ugyanis ezen betegségen átesnek a szopósborjú minden szérum alkalmazása nélkül is, ha azokat *bő almozás és száraz, egyenletes hőmérsékletű istállóban* tartjuk és legfőként ha *bőségesen tápláljuk az anyatejével a csecsből, nem pedig mesterségesen* itatjuk, mely szerint a legprecízisebb felügyelet mellett sem lehet ugyanolyan melegen etetni, mint az anyától kapja, a hol pedig lefölezött tejjel etetik a borjút, hol a zsirhiány is mesterséges uton pótoltatik, ott a *megbetegedés még hamarabb beállhat s fokozottabb lesz az elhullás.* Szérumozhatjuk az ilyen állatot, annak 20—30%-a is elhull. Fő teendő: bő és száraz alj és a kútricza deszinficizálása meszeléssel, vagy kreolinnal.

Sajnos én ezen konsekvenciát saját praxisomból merítettem. Három éven keresztül következetesen kiütött a „fertőző tüdőlob“, mert a tej értékesítése volt a főczél s így a borjúktól elfejtetett a tej és azok a „modern“ követelményeknek *megfelelőleg 3 hónapos korukban el lettek választva* s mesterségesen itatva a lefölezött tejjel, a mikor vajra tértem át. A 4-ik évben nem oltottam be egyet se, hanem hagytam és hagyok ma is annyi tejet — 4 év óta — a mennyit a borju kibír a tőgyből szopni. És csodák csodája, azóta nem lépett fel a „fertőző tüdőlob“. Ebben a „járványos betegségben“ azóta egyses hullott el. Szerény nézetem tehát az, hogy a szérummal való védekezés sikere nem egyéb képzelődésnél. Nálam az állatorvos végezte az oltást, mert nem volt hozzá fecskendezőm és ennek daczára csak a költséget szaporította.

Káldy Szücs János.

Felelet. *Czélszerű-e az istállót egy szakaszban építeni?* című kérdésre.

Kérdéstező nem jelezte, igás vagy luxuslóról van-e szó, mert luxusistállót külön szokás építeni már azért is, hogy a fiatal, pihent lovak

*) Tehát a fiatal állatoknál, borjúk és csikóknál határozottan eredményes az oltás, ennél fogva ajánlható.

Szerk.

vagy magukban, vagy a többi jószágban tehetnek kárt a ki és bejárás alkalmával. Igáslóknak és tehénnek azonban megengedhető, sőt czélszerű egyfolytában egy fedél alatt, de mindhárom fajtnak külön bejárattal építeni az istállót, melylyel 4 közfal lesz megtakarítva és 4 tűzfal, vagy fedélszékvég, miután az épülethez kettő, míg 3 épülethez 6 tűzfal vagy csapott fedélvég szükséges. Tehát csak megtakarítás, ha egybe lesz mindhárom állatfaj részére építve az istálló. Minthogy egy közepes ló, ökör és tehénnek 140—150 centiméter széles hely szükséges, ennél fogva egy 20 méter hosszú és 8 méter széles istállóban 2 sorjában falfelöli állással, illetve a falhoz épített jászakkal 14 darab számos marhát lehet elhelyezni, de egy kis megszorítással 15 darabot is. Ajánlatos az istállót úgy tervezni, hogy egyik végén a tehének, másik végén a lovak tűzfal felőli ajtókijáráttal, közepén pedig az ökrök oldalajtó kijáráttal épüljön. Minthogy kérdéstezőnek 25—30 darab jószág részére van istállóra szüksége, ennél fogva éppen 40 méter hosszú belvilágu istállóra lesz szüksége, nem pedig 20 méterre, mint jelezte. Ilyen tervezés mellett marad járdának 1 méter és kétfelől 60—60 = 120 centiméter, míg az állatok részére 580 centiméter hosszú állás.

Káldy Szücs János.

Felelet. *Van-e hazánkban kenderkikészítő gyár?* című kérdésre.

Tudomásunk szerint Szegeden és Hódvágáson (Bács megyében) van kenderkikészítő gyár, mely a nyers kendert beváltja. Szekszárdon is készültek ily gyárat felállítani, de valjon ez működik-e már, nem tudjuk bizonyosan.

F. Z.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolgalmegyében. Időjárásunk úgy a tél, mint a tavasz rendetlen volt. A februári kemény, erős fagyok az őszi vetésekben semmi kárt nem okoztak. Ugy a buza, rozs, őszi árpa teljesen kielégítőleg teleltek ki. A bekövetkezett szárazabb márczius hóban a tavaszunk kellő időben elvethetők lévén a márczius második felében volt meleg időben kivált az őszi szántásokban kitogás nélkül igen szépen kikelték. Az április hó első felében bekövetkezett, majdnem két hétig tartott havas, néha fagypont körüli hideg, különösen azonban az április 15-iki 1 fokos fagy úgy az őszi, különösen azonban árpa, zab tavaszi vetéseket nemcsak hátravetette, hanem látszólag meg is rongálta. Azt lehetett vélni, hogy lényeges kárt is tett a kedvezőtlen időjárás úgy az őszi, mint a tavaszi kalászos vetésekben. Az április második felében bekövetkezett meleg időjárás valóságos csodát tett. Minden a hideg idő és fagy által szenvedett vetés nemcsak felocsudott és kiheverte a szenvedett visszaesést, hanem ezen néhány hét alatt különösen a buza mesésen fejlődött. A buza, rozs, őszi árpa kifogás nélkül áll. Ezideig nem sınıli a szokottnál melegebb időt, sőt az eddig határozottan előnyére szolgált és nem lesz semmi hitványa, még ha egy hétig nem is kapna esőt, mert nagy az altalaj nedvesség, így nagy a harmat is, vetekedik mindennap egy-egy kis esővel. A tavasziakra, kivált az elvetett kukoriczára kívánatos lenne, utóbbinak egyenletes, gyors kitelhetése végett 10—15 milis eső. Bő, vagy sok eső nem volna kívánatos, mert bő esőzés után rendszeren erősen lehül a levegő, a mi a vetések fejlődésére hátránnyal jár. Itten a vetések fejlődésével ezidő szerint meglehetünk elégedve.

N.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

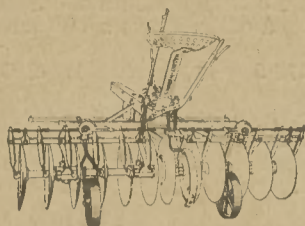
egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 89.

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Legujabb rendszerű

amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszáló, marokrakó és kévekötő aratógépeink

a legjobbaknak vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket, költségvetést.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb kutszivattyuja

az „OMEGA“ LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást
ingyen és bérmentve.

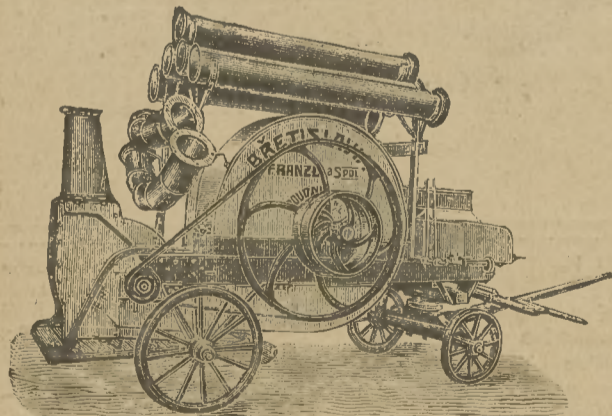
BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Egyedüli osztrak
különleges gyár

szecskavágógépek

részére, saját szabadalmazott szerkezet szerint.

Franzl & Comp., Raudnitz a. d. Elbe

több mint 36 év óta gyártja
a legerősebb, a legnagyobb
nunkaképességű és leg-
jobb beavált

szecskavágókat

kézi-, járgány- és erőhajtásra. — Utólagosan a

„Bretslawia“

szecskavágógépünk, mely az eddig használt drága szalmapréseket feleslegessé teszi, mert a cséplőgépből kimenő összes szalmát nemcsak a szükséges távolságra elvárolítja, a szél által a portól, szektől, hanem egy munkában a szecskázást is olgázi. A szalmapréseket határozottan felülmulja. Nagy megtakarítás munkáerőben.

Kivitel külföldre. — Árajánlatok díjmentesen.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerszámok csömösölt betonárak előállításához,
- F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontegla- és alagsógyártás,
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementeserépgyártás,
- B. B. I. Az üregek építőkövek (betonblokkok) gyártása,
- C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

című árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő gépeinket.

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, VII., Baross-tér 15. sz.

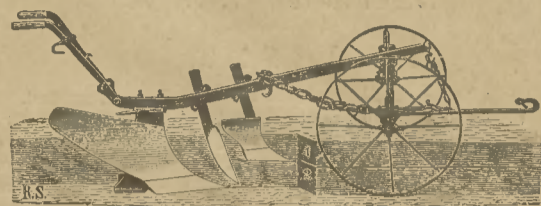
Propper Samu

mezőgazdasági gépüzletében

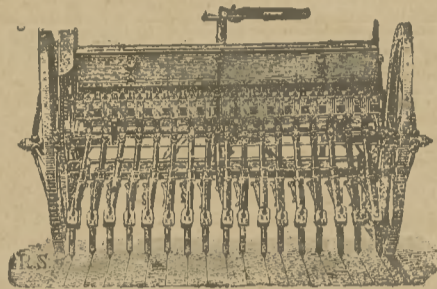
Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: valódi

Sack-féle aczél-
ekék, vetőgépek,
grubberek, boronák,
valamint szőlőmívelési
kitűnő

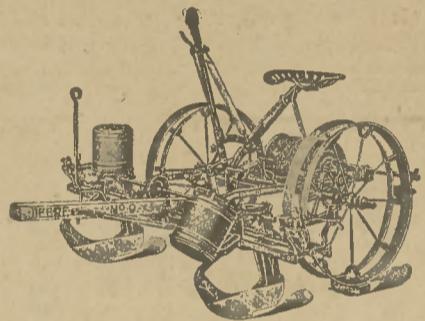
Valódi SACK-féle aczéléke.

Valódi SACK-féle sorbavető.

eszközök, ugyszintén eredeti „Westfália“ műtrágyaszórógépek, amerikai Deering-féle általában elismert tárcsásboronák, nemkülönbben legkitűnőbb szecskavágó- és répavágó-gépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukoricaszártépőgépek

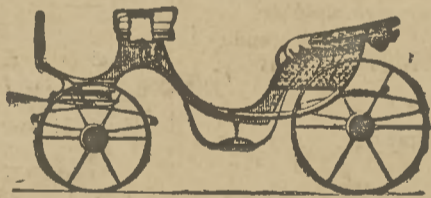
(Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák, „Spolló“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötél-fonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

DEERE kukoricaszártépő.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. — Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsiból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett Ugyszinté mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncsépelettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szab. dobkosár-betétléczczel.

Kérdezősködékre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

A szőlő trágyázása.

Irta: Ordódy Lajos. — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

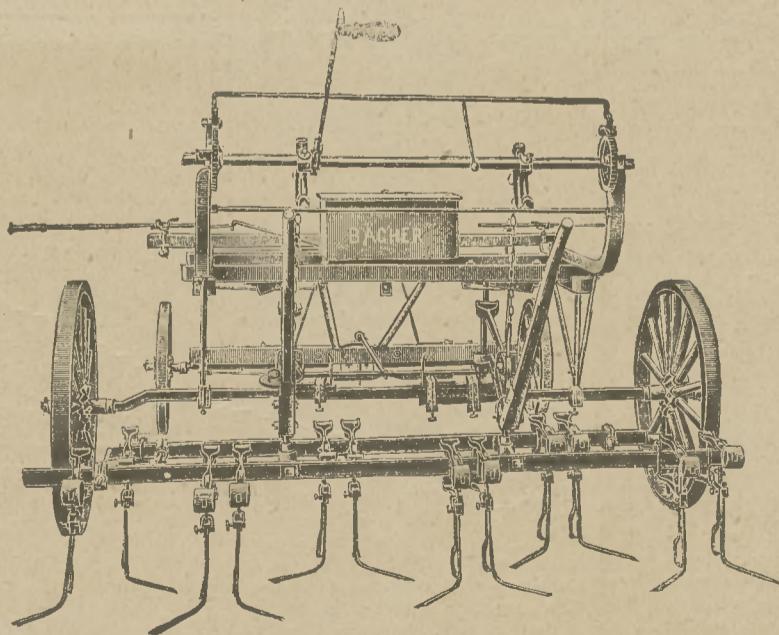
Jó Kapálás csakis célszerű szerkezetű és jó anyagból készült eszközökkel képzelhető.

Kézi és lófogatú Kapálókat, valamint „LAASS“-rendszerű többsoros Kapológépeket, elsőrangú minőségben állandóan raktáron tartunk és ezekről érdeklődők kívánságára ábrás leirással díjmentesen szolgálunk.

BÄCHER RUDOLF-MELICHAR FERENCZ

magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Nagyszámu előkelő referenzia!

Gondos kivitel! Legjobb anyag!

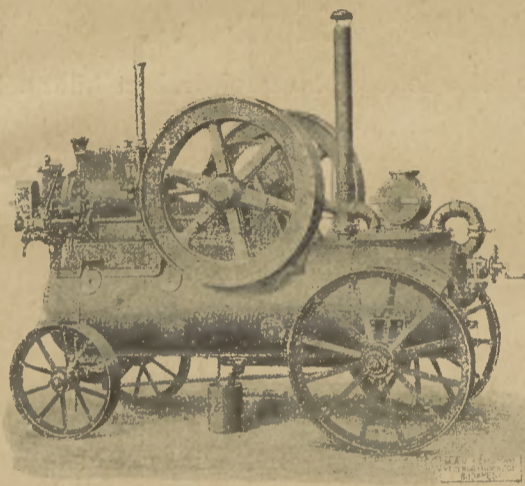
Ujdonság! **Ujdonság!**
Legújabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

Szivógázlokomobil

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénnel és antracszittal.

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480–500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
 Budapest, V., Váci-körut 32.

Vásároljon osztálysorsjegyet

a Török-palotában,

Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiókok: VI., Teréz-körut 46. Telefon 24–27.,
 V., Váci-körut 4. sz. Telefon 11–58.
 Távirati cím: „Törökék“ Budapest.

$\frac{1}{1}$ sorsjegy $\frac{1}{2}$ sorsjegy $\frac{1}{4}$ sorsjegy $\frac{1}{8}$ sorsjegy
 K 12.— K 6.— K 3.— K 1.50

Huzás már május hó 18-án.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1,981.360— K
Tartalékok		2,401.687'53 „

Összesen: 4,383.047'53 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1906. évi fölösleg	39.243'65 „
1902. „ „	59.782'26 „	1907. „ „	41.877'32 „
1903. „ „	109.331'73 „	1908. „ „	81.088'76 „
1904. „ „	72.438'23 „	1909. „ „	106.589'64 „
1905. „ „	61.730'60 „	1910. „ „	120.164'38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsölegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsölege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2–2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5–10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsölegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687'53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

THE JOHNSTON HAVRESTER Co. N. Y.

amerikai aratógépgyár készíti **a világ legtökéletesebb fűkaszalóit, szénagyűjtőit, marokrakó és kévekötő aratógépeit.**

Elsőrendű anyag, feltétlenül megbízható szerkezet, csekély vonóerőszükséglet, olcsó árak.

A specziális magyar viszonyokra alkalmazott Johnston aratógépek dőlő és kuszált gabonákban is jó munkát végeznek.

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot!

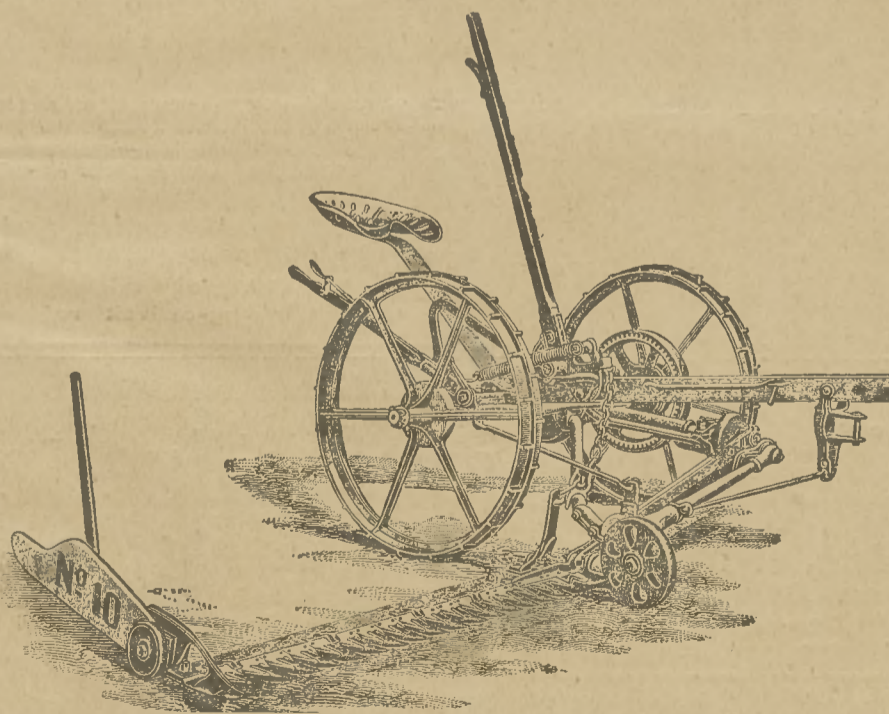
Főraktár

Magyarország, Ausztria és Szerbia részére:

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Takarmányvetőrépamag
kísérleti czéokra **ingyen.**

Miként a múlt évben, úgy az idén is

ingyenes

vetőmag osztatik ki az **Original Friedrichswerther Futter-samen „Zuckerwalze“**-ből.

(Szóvédjegy törv. védve.)

Olyan gazdák, akik a **nagyhozamu, nagy cukortartalmu és kiűnően eltartható** friedrichswertheri takarmányrépamagot „Zuckerwalze“-t még nem ismerik, kívánatra ingyen és bérmentve kaphatnak egy kis papirtölcsér „Zuckerwalze“ répamag-mintát a kísérlet megejtésére. Nagyobb kísérleti célokra ajánlatos nagyobb mennyiséget vásárolni és a mag a készlet tart, megrendelések a következő árak mellett fogadtatnak el: 5–10 font à 80 Pfennig, 15–50 font à 75 Pf., 60–90 font à 70 Pf., 1 mázsza 65 Mark, 5 mázsán felül a mázsája 60 Mark.

A növény- és állattenyésztéssel foglalkozó **Friedrichswerther Monatsberichte** című havi folyóirat, melyek a repa-termelésre vonatkozó fontos eljárásokat közlik, ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Domäne Friedrichswerth 69. (Züringen).

Domänenrat: **Eduard Meyer.**

Stürgöyözim: **Meyer-Friedrichswerth**

Részvétel a díjazásban megengedve. **500 márka díjak.**

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál
Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári serfőzde bérpalota.)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpá- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák**at gépekre és kazlakra, **nyers szeker- és repceponyvák**at, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A legtartósabb fedőanyag a

CZEMENTTETŐCSERÉP

homok és cementből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary-féle gépen készül. A jövedelmező homokértékesítéshez szükséges összes gépeket és formákat** falitégglák, ürtömbök, padlólapok, csövek, lépesőfokok, vályuk stb. előállítására készít különlegeségi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co., MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

84. számú broszura ingyen.

Az első horvát szalámi, füstölt és zsiradékárugyár **M. Gavrilovic Söhne A. G. Petrinja**

szállít a legolcsóbb napi árakon különféle

szalonnát

füstölve és sózva,

husárukat

szalámit, zsiradékot és mindenféle máj árukat a legelőzékenyebb kiszolgálás mellett. Kérjen árjegyzéket.

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, Kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját villamvilágítása és vízvezetéke, melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés
ingyen és
bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki és villamossági vállalat,
Budapest, VI., Gyár-utca 7/a

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékcsatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csővek raktáron.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezérképviselete: **Fleischl Samu** cégnél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16.**

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **ELSŐ DIJ** (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan **tökéletesbitve!**

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!
(Holdankint 5·20—7·65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20—30 hold, szénfogyasztás 50—70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselet.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviselettől.